

LLAIS

Eich llais chi mewn
iechyd a gofal

Your voice in health
and social care

CAEL GOFAL IECHYD BRYS YN YSBYTAI CYMRU

CHWEFROR 2025

Emergency

Cefndir Llais

Rydym ni'n credu mewn Cymru iachach lle mae pobl yn cael y gwasanaethau iechyd a gofal cymdeithasol sydd eu hangen arnyn nhw mewn ffordd sy'n gweithio orau iddyn nhw.

Rydym yma i ddeall eich barn a'ch profiadau o iechyd a gofal cymdeithasol, ac i sicrhau bod y rhai sy'n gwneud penderfyniadau yn defnyddio'ch adborth i lunio'ch gwasanaethau.

Rydym yn chwilio am straeon da a drwg fel ein bod yn deall beth sy'n gweithio'n dda a sut y gallai fod angen i wasanaethau wella. Ac rydym yn ceisio siarad yn arbennig â'r rhai nad yw eu lleisiau'n cael eu clywed yn aml.

Rydym hefyd yn siarad â phobl am eu barn a'u profiadau trwy gynnal digwyddiadau yn eich cymunedau lleol neu ymweld â chi ble bynnag yr ydych yn derbyn eich gwasanaeth iechyd neu ofal cymdeithasol. Rydym hefyd yn gweithio gyda grwpiau cymunedol a grwpiau â diddordeb ac yn unol â mentrau cenedlaethol i gasglu barn pobl. A phan aiff pethau o chwith rydym yn eich cefnogi i wneud cwynion.

Mae 7 Rhanbarth Llais yng Nghymru. Mae pob un yn cynrychioli llais "claf a chyhoeddus" mewn gwahanol rannau o Gymru.

Fformatau Hygyrch

Mae'r ddogfen hon hefyd ar gael yn Saesneg. Os hoffech gael y cyhoeddiad hwn mewn fformat a/neu iaith arall, cysylltwch â ni.

Gallwch ei lawrlwytho o'n gwefan neu ofyn am gopi drwy gysylltu â'n swyddfa: 02920 235558
ymholiadau@llaiscymru.org
Llais, 3ydd llawr,
33-35 Heol y Gadeirlan,
Caerdydd. CF11 9HB
www.llaiscymru.org

Cael gofal iechyd brys yn ysbytai Cymru

Dros y flwyddyn ddiwethaf mae Llais wedi bod yn clywed llawer am heriau sydd gan bobl wrth gael mynediad i ofal brys yng Nghymru.

Gan ddechrau ddiwedd mis Medi 2024, dros gyfnod o 5 wythnos, ymwelodd timau Llais ledled Cymru â'r Adrannau Achosion Brys, Unedau Mân Anafiadau ac Unedau Asesu Meddygol yn eu hardaloedd lleol. Cynhaliwyd 42 o ymweliadau gennym.

Gwnaethom hefyd gynnal arolwg ar-lein a chynnal grwpiau ffocws i gasglu profiadau pobl. Yn ystod y cyfnod hwn o 5 wythnos clywsom yn uniongyrchol gan dros 700 o bobl am eu profiad o ofal iechyd brys.

Gwyddom fod 'pwysau'r gaeaf' yn ei gwneud hi'n anoddach darparu gofal brys. Roedd yr hyn a welsom ac a glywsom yn y cyfnod cyn y gaeaf yn dangos yn glir sut mae'r problemau mawr gyda'r ffordd y mae gofal iechyd brys yn gweithio gyda gwasanaethau iechyd a gofal eraill ac yn effeithio ar ansawdd y gofal iechyd y mae pobl yn ei dderbyn – ym mron pob ffordd sy'n bwysig i bobl.

Mae hyn yn syml yn annerbyniol. Rhaid peidio â chaniatáu iddo gael ei weld fel ein "normal newydd".

Er bod llawer o bobl yn ddiolchgar am ymroddiad a gwaith caled staff gofal iechyd, roedd heriau fel diffyg staff, amseroedd aros hir anghyfforddus anurddasol, a chyfathrebu gwael yn rhy aml yn cysgodi profiadau cadarnhaol.

Er nad oedd profiad pawb y clywsom amdano yn un gwael, mae'n amlwg bod gofal brys yng Nghymru yn methu â diwallu anghenion pobl, a'r disgwyliadau sydd gennym oll ar gyfer ein GIG.

Mae profiad pobl o ofal iechyd brys yn llawer is na'r ymrwymïadau a nodir yn 'Cymru Iachach, y Chwe nod ar gyfer gofal brys ac argyfwng' a'r dyletswyddau cyfreithiol sydd gan y GIG a Llywodraeth Cymru i "wella ansawdd y gwasanaethau a ddarperir ganddynt yn barhaus".

Ers i ni gynnal ein hymweliadau, mae 'digwyddiadau critigol busnes' wedi'u datgan gan Ymddiriedolaeth GIG Gwasanaethau Ambiwllans Cymru¹ a Bwrdd Iechyd Prifysgol Aneurin Bevan² am ofal brys.

Mae byrddau lechyd eraill, gan gynnwys Bwrdd Iechyd Prifysgol Bae Abertawe³ a Bwrdd Iechyd Prifysgol Cwm Taf Morgannwg⁴, wedi rhyddhau datganiadau yn tynnu sylw at y pwysau ychwanegol yr oeddent yn ei wynebu yn eu hadrannau achosion brys. Agorodd Bwrdd Iechyd Prifysgol Hywel Dda uned mân anafiadau dros dro i geisio ymdopi â'r galw⁵.

Yn gynharach y mis hwn rhyddhaodd y Coleg Nyrso Brenhinol ei adroddiad 'On the frontline of the UK's corridor care crisis'⁶. Roedd yr adroddiad hwn yn cynnwys adroddiadau brawychus o arferion anurddasol ac anniogel.

Yma, rydym yn nodi'r pethau allweddol a glywsom gan bobl am eu profiadau o ofal brys mewn ysbytai ledled Cymru.

Mae'r lleisiau hyn yn galw am weithredu brys gan y rhai sy'n gwneud penderfyniadau yn lleol ac yn genedlaethol i wneud pethau'n well i bawb.

1. [Welsh Ambulance Service declares Critical Incident - Welsh Ambulance Services University NHS Trust](#)

2. [NHS Pressures: Critical Incident Declared - Updated 15/01/2025 - Aneurin Bevan University Health Board](#)

3. [Exceptional pressure on Morriston Hospital - Swansea Bay University Health Board](#)

4. [Health Board asks public to help it manage exceptionally high demand - Cwm Taf Morgannwg University Health Board](#)

5. [Health board opens pop-up weekend minor injuries unit to deal with overloaded hospital A&E - Wales Online](#)

6. <https://www.rcn.org.uk/Professional-Development/publications/>

Yr hyn a ddysgwyd – Cymru Gyfan

Roedd llawer o achosion yn disgrifio pobl yn methu â gweld meddyg teulu, yn cael eu harwain i ffonio 111, a oedd wedyn yn eu cyfeirio at yr adran brys.

Cyrraedd yr ysbyty

Roedd profiadau pobl o gyrraedd yr ysbyty yn eithaf amrywiol, gyda chymysgedd o nodweddion da a drwg yn ymwneud â chludiant, parcio, a chyflwyno i'r adran.

Yn aml roedd yn rhaid i bobl aros amser hir – hyd at 12 awr – i ambiwlans ddod i'w helpu.

“Mae hysbysebion yn dweud wrthym am weithredu ar frys gyda chleifion strôc a dyna wnaethon ni ond cymerodd gymaint o amser i ambiwlans gyrraedd er ein bod wedi esbonio symptomau. Bu farw ein mam wythnos yn ddiweddarach.”

Uned Feddygol Acíwt Ysbyty Treforys

“Cefais lifft yma. Fe wnes i ffonio am ambiwlans ond dywedwyd wrthyf y byddwn i'n aros dros 12 awr.”

Damweiniau ac Achosion Brys Ysbyty Athrofaol Cymru

“Fe wnes i yrru oherwydd bod ‘eta’ ambiwlans yn 7/8 awr, ond roedd gen i boen difrifol yn y frest ac ni allwn aros mor hir a hynny.”

Adran Achosion Brys Ysbyty Treforys

Roedd yn rhaid i'r rhan fwyaf o bobl ofyn i rywun yr oeddent yn eu nabod i'w gyrru, neu roedd rhai yn mentro gyrru eu hunain, er gwaethaf bod yn sâl.

Roedd yn rhaid i bobl nad oedd ganddynt fynediad i gar ddefnyddio trafndiaeth gyhoeddus neu dalu am dacsï, a oedd yn cymryd mwy o amser ac yn gwneud iddynt deimlo fwy o straen.

“Erchyll. Y tro cyntaf i mi ffonio 111 aethon nhw â mi i Glangwili a oedd yn 45 munud i ffwrdd heb unrhyw feddygon asgwrn cefn na T (trawma) ac O (orthopaedeg) yno, er fy mod yn dweud bod gen i hanes asgwrn cefn cymhleth ac mae angen mynd i Abertawe a dyna le mae fy nghyfeiriad preswyl, a dim ond 15munud o yrru. Yn methu cerdded roedd rhaid i mi gael tacsï yn ôl am 3.30yb gyda chost o £130. Adroddodd y gyrrwr tacsï nifer o straeon am bobl oedrannus ac yn amlwg anabl yn cael eu gorfodi i gael tacsï adref, un hyd yn oed i Hwlfordd am dros £250. Sioc ofnadwy.”

Adran Achosion Brys Ysbyty Treforys

Roedd yn rhaid i rai deithio am awr neu fwy, a dewisodd rhai ysbytai penodol dros eraill oherwydd eu bod yn poeni am enw da rhai lleoedd, hyd yn oed os oedd angen teithio hirach.

“Wedi dod i PCH oherwydd enw gwael ysbyty’r Faenor a fyddai wedi bod yn agosach.”

Damweiniau ac Achosion Brys Ysbyty Tywysog Siarl

Problemau parcio

Roedd meysydd parcio yn aml yn llawn, felly roedd hi’n anodd dod o hyd i le. Roedd hyn yn arbennig o anodd i bobl hŷn neu bobl anabl os nad oedd lleoedd hygyrch yn agos at yr ysbyty.

“Dim lle i barcio ceir, roedd rhaid parcio ffordd sylweddol i ffwrdd o’r ysbyty a gadael claf ar ei ben ei hun fel y gallwn gael cadair olwyn i’r claf roeddwn i gyda. Dim cadeiriau olwyn ar gael, roedd rhaid aros tra bod gwarchodwr diogelwch yn cael ei anfon i ddod o hyd i un.”

Damweiniau ac Achosion Brys Ysbyty Prifysgol Y Faenor

“Roedd parcio - yn enwedig ar gyfer y rhai mewn cadeiriau olwyn - arfer bod wrth y brif fynedfa yn YPC, mae hynny bellach wedi’i dynnu i ffwrdd, felly os nad oes lleoedd yn y maes parcio 2 stori gyferbyn â Damweiniau ac Achosion Brys, yna mae’n golygu taith o’r maes parcio aml-stori arall, nad yw’n hawdd wrth wthio cadair olwyn. Mae’r cyfan yn creu sefyllfa straenus iawn i gleifion a’u gofalwyr/teuluoedd ddelio gyda, ar ben pryder bod rhywun rydych chi’n ei garu, yn sâl iawn.”

Damweiniau ac Achosion Brys Ysbyty Athrofaol Cymru

Roedd rhai lleoedd parcio ymhell o ddrysau'r ysbyty, ac nid oedd arwyddion ar gael nac yn glir bob amser, a oedd yn ei gwneud hi'n anoddach i bobl nad oeddent yn teimlo'n dda.

“Roedd parcio yn anodd oherwydd roedd yn gyfnod prysur o'r dydd, nid oedd dod o hyd i'r ysbyty yn broblem, ond dim arwyddion clir ar gyfer yr adran mân anafiadau.

Uned Mân Anafiadau Ysbyty Cwm Cynon

“Wedi dod mewn car... cyrhaeddais am 14:45. Nawr y 17:14. Nodwyd amser aros ar yr Arddangosfa fel 3 1/2 awr. Mae parcio yn ofnadwy. Wedi gorfod parcio mewn maes parcio cyhoeddus. Wedi gorfod parcio mewn maes parcio cyhoeddus.”

Damweiniau ac achosion brys Ysbyty Cyffredinol Llwynhelyg

Nid oedd terfynau parcio arhosiad byr yn rhoi digon o amser i bobl oedd yn gorfod aros i gael eu gweld yn yr ysbyty.

Cyflwyno i'r adran

Roedd rhai pobl yn hoffi defnyddio'r sgriniau hunan-gofnodi oherwydd eu bod yn gyflym, ond roedd eraill yn eu gweld yn anodd eu defnyddio, yn enwedig os oeddent yn sâl neu mewn poen.

Nid oedd y ffordd i gyflwyno bob amser yn glir, a oedd yn gwneud i bobl deimlo'n fwy pryderus.

“Roedd yr iPads yn anhrefn llwyr i’w defnyddio. Mae’r cwestiynau maen nhw’n eu gofyn yn chwerthinllyd ac yn ymwithiol. Ni chewch ofyn y cwestiynau hynny gan y ddesg. Ni allwch hyd yn oed ddewis eu hepgor, ni fydd yn gadael i chi fynd ymhellach oni bai eich bod wedi eu hateb. Y peth olaf rydych chi am ei wneud yw brwydro gyda rhywbeth fel yna pan fyddwch chi’n sâl.”

Damweiniau ac Achosion Brys Ysbyty Athrofaol Cymru

“Croeso cynnes gan y dderbynfa, wedi gwneud fy niwrnod.”

Damweiniau ac Achosion Brys Ysbyty Gwynedd

“Roedd aelodau staff y dderbynfa yn hyfryd, cwrtais ac yn ddymunol ac roedd yr ardal aros yn lân ac yn eang ac roedd seddi taclus a chyfforddus am gyfnod fy aros.”

Uned Mân Anafiadau Castell-nedd Port Talbot

Gwnaeth staff cyfeillgar wahaniaeth mawr; pan oedd y staff yn garedig ac yn gymwynasgar, roedd yn gwneud i bobl deimlo llai o straen a bod rhywun yn gofalu amdanynt.

Aros i gael eich gweld

Brysbennu cyflym

Roedd llawer o bobl yn cael eu gwirio gan nyrs neu feddyg yn fuan ar ôl iddynt gyrraedd, weithiau mewn ychydig funudau yn unig. Os oedd rhywun yn wirioneddol sâl, cawsant help yn gyflymach, ac roedd pobl gwir yn gwerthfawrogi hyn.

“Daeth rhai pobl i mewn gyda phroblemau a oedd yn amlwg yn frys a oedd wedi gwneud eu ffordd eu hunain i mewn ac yn cael eu hystyried fel blaenoriaeth a oedd yn gysurus iawn.”

Damweiniau ac Achosion Brys Ysbyty Athrofaol Cymru

Mae pobl yn gwerthfawrogi gallu cael eu gweld yn lleol mewn ysbytai llai am bethau nad oes angen i adrannau brys mwy o faint ymdrin â nhw.

“Mae cael eich gweld yn UMA Llandrindod wedi arbed taith i Henffordd sydd ag amseroedd aros hir iawn. Wedi'i weld yma mewn tua 30 munud heb wneud apwyntiad ymlaen llaw. Defnyddiwyd cyfleusterau yma sawl gwaith dros y blynyddoedd ac i gyd yn wych.”

Uned Mân Anafiadau Ysbyty Coffa Rhyfel Sir Llandrindod

Staff caredig a gofalgar

Roedd y meddygon a'r nyrsys yn garedig, er eu bod yn wirioneddol brysur. Roeddent yn gweithio'n galed i ofalu am bawb, a wnaeth i bobl deimlo'n llai poeni a rhwystredig.

“Caredig a Gofalgar. Hawdd siarad â nhw.”

Uned Mân Anafiadau Ysbyty Nevill Hall

Arhosiadau hir

Roedd yn rhaid i rai pobl aros amser hir iawn i gael eu gweld –roedd llawer yn aros 8–12 awr, rhai cyhyd â 24 awr.

“Mae amseroedd aros yn ofnadwy, ond mae'r staff wedi bod yn arbennig ac yn ceisio eu gorau i gael cleifion i mewn i welyau”

Damweiniau ac Achosion Brys Ysbyty'r Tywysog Siarl

“Rydw i wedi bod yn aros 12 awr ac ond wedi cael fy mrysbennu a sampl dŵr. Yn anffodus roeddem yn disgwyl aros ac nid ydym wedi cael cynnig bwyd na diod. Cymerwyd ail 'obs' ar ôl 12 awr. Rwy'n aros mewn coridor, sy'n ardal aros bediatrig ac mae'n anghyfforddus iawn”

Damweiniau ac Achosion Brys Ysbyty Brenhinol Morgannwg

Roedd yn wirioneddol anodd i bobl oedd mewn poen, yn teimlo'n sâl, neu'n gofalu am blant neu eraill oedd angen cymorth ychwanegol arnynt. Roedd pobl niwroamrywiol yn aml yn gweld yr ardal aros yn llethol oherwydd y sŵn, y goleuadau llachar a nifer y bobl o'u cwmpas.

“Mae fy mab yn awtistig ac yn anaml iawn yn gadael y tŷ. Wedi cael crawniad perianal a oedd wedi torri mor anodd eistedd neu sefyll. [Mae ganddo] bryder cymdeithasol felly ni all ymdopi â phobl, golau sŵn ac ati. Dywedwyd wrthym y gallwn aros yn y car gydag ef a byddai'n cael ei alw'n syth drwodd i frysbenneu. Pan alwyd ei enw, ac nid oedd yno ar unwaith symudasant ymlaen at y claf nesaf a bu raid iddo aros yn sefyll ac mewn poen.”

Damweiniau ac Achosion Brys Ysbyty Gwynedd

Dywedodd llawer o bobl eu bod yn teimlo'n anniogel neu fel nad oedd neb yn talu sylw iddynt.

Nid oedd pobl bob amser yn gwybod pa mor hir y byddai'n rhaid iddynt aros na beth fyddai'n digwydd nesaf. Ar ôl gweld y nyrs ar y dechrau, roedden nhw'n teimlo'n anghofio weithiau ac nid oeddent yn cael unrhyw ddiweddariadau.

“

Cefais wybodaeth ffug gan feddyg a ddywedodd y byddwn yn cael fy ngweld a chael yr iawn i fynd adref gan fod y canlyniadau'n glir - 3 awr yn ddiweddarach cefais wybod fy mod yn mynd i fyny i ward i aros dros nos - ystyriais fy mod yn fwy diogel gartref a rhyddhau fy hun.”

Damweiniau ac Achosion Brys Ysbyty Athrofaol Cymru

”

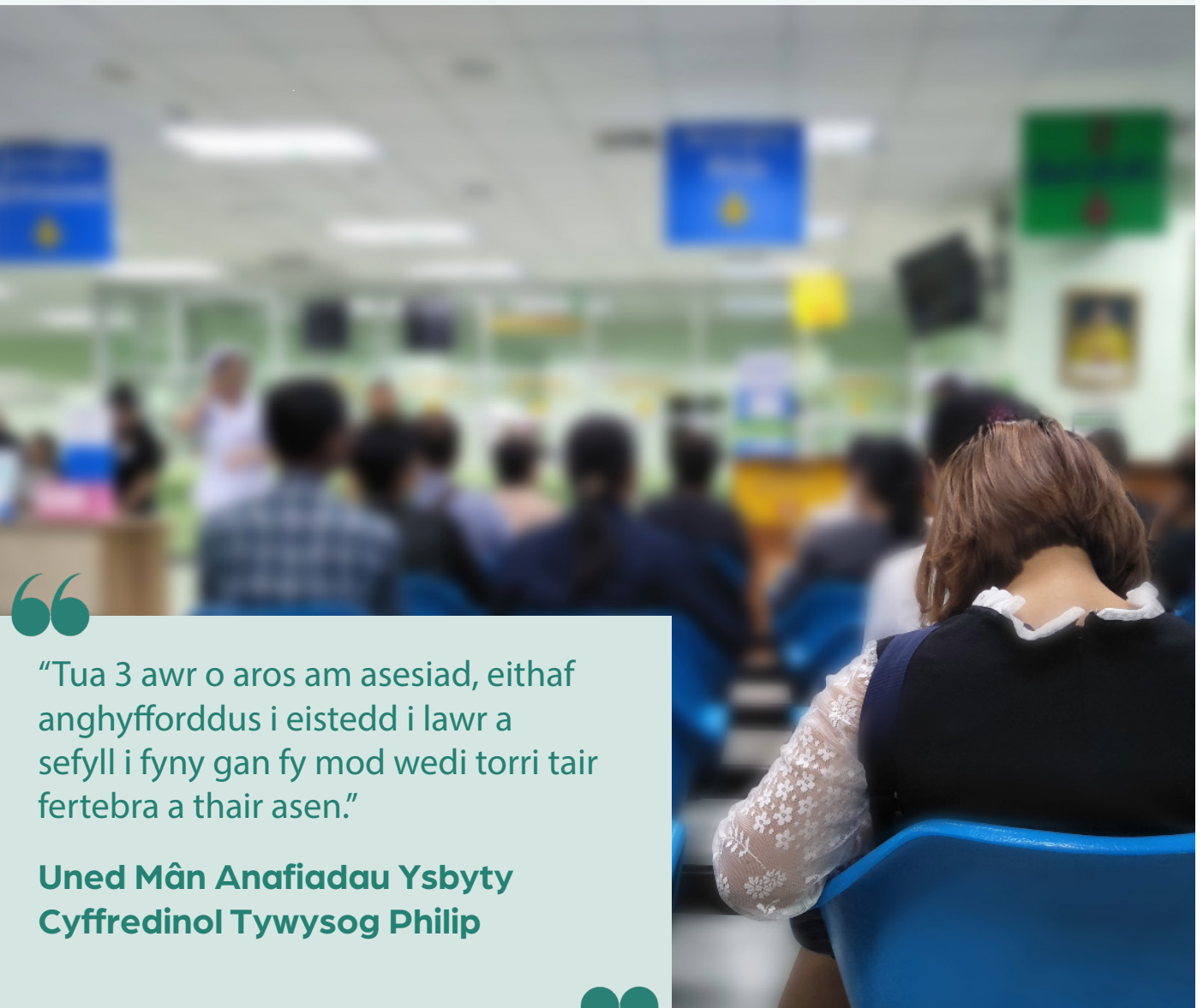
“Nid ydym yn rhy siŵr beth sy’n digwydd. Fe wnaethon ni siarad â nyrs ychydig dros awr yn ôl. Rydym yn dal i aros. Nid ydym wedi cael unrhyw esboniad o beth yw’r driniaeth i fod. Neithiwr fe wnaethon ni ffonio am ddiweddariad, ond ni roddwyd un gan fod fy ngŵr yn dal yn yr ambiwlans. Rydym yn meddwl ei fod wedi cael pelydr-x, ond ddim yn siwr os yw hyn yn wir, neu os yw wedi cael unrhyw beth arall.”

Damweiniau ac Achosion Brys Ysbyty Cyffredinol Bronglais

Ystafelloedd gorlawn ac anghyfforddus

Roedd yr ystafelloedd aros yn aml yn llawn iawn, heb ddigon o gadeiriau. Roedd yn rhaid i rai pobl sefyll neu eistedd ar y llawr. Dywedodd llawer fod cadeiriau yn galed ac anghyfforddus, ac nid oedd unrhyw leoedd i orwedd i lawr os oedd yn rhaid i rywun aros amser hir.

“Tua 3 awr o aros am asesiad, eithaf anghyfforddus i eistedd i lawr a sefyll i fyny gan fy mod wedi torri tair fertebra a thair asen.”

**Uned Mân Anafiadau Ysbyty
Cyffredinol Tywysog Philip**

“Roeddwn i’n aros 24 awr ar un achlysur a 26 awr ar un arall, rwy’n anabl ac roeddwn mewn llawer o boen ond roedd rhaid i gysgu mewn cadair anghyfforddus. Ar un achlysur, roeddwn i ar gadair swyddfa gan nad oedd yn cael ei ragweld y byddai pobl yn aros am wely felly, nid oedd cadeiriau cysur/recliner.”

Damweiniau ac Achosion Brys Ysbyty Prifysgol Grange

Roedd bod yn agos at eraill a oedd yn ofidus neu gwneud llawer o sŵn yn gwneud y sefyllfa’n waeth fyth i lawer.

“Gadawyd pobl hynod o sâl yn yr ystafell aros a gwelais fam gyda mab yn ei arddegau yn gofyn am help gan ei fod yn wirioneddol sâl ac mewn poen ac yn cael gwybod y bydd yn rhaid iddo aros dim ond pan ddechreuodd chwydu tafluniad ymddangosodd 4 nyrs yn sydyn a mynd ag ef i mewn i giwbicl. Roedd yn amlwg i bawb roedd angen help ar y dyn hwn gan ei fod yn sgrechian!”

Damweiniau ac Achosion Brys Ysbyty Athrofaol Cymru

“Mor ofidus. Pobl mewn ofn, anobaith, poen. Cyd-gleifion yn helpu cyd-gleifion gan nad oedd neb i helpu. Dychmygais pe baech chi mewn poen, trallod, ofn... unwaith i chi ei wneud drwy’r drysau Damweiniau ac Achosion Brys hynny, y gallech daflu’ch hun at drugaredd yr ysbyty. Fe wnaethoch chi ei wneud. Nid yw’r achos. Pobl yn aros am driage, dal clwyfau mewn tyweli te, ymrwymo, crio allan mewn poen. Yn hollol ofnadwy. Teimlo fel brysbennu mewn parth rhyfel. Es i gyda diffyg anadl difrifol. Arhosais tua 2 awr i weld y nyrs brisio cychwynnol. Rwy’n credu yn onest y bydd pobl yn marw yn yr ystafell aros. Yn hollol erchyll.”

Damweiniau ac Achosion Brys Ysbyty Athrofaol Cymru

Roedd rhai manau aros yn braf ac yn lân, gyda chadeiriau cyfforddus ar gyfer eistedd, ond yn aml roedd peiriannau gwerthu yn torri, ac nid oedd dŵr na bwyd ar gael bob amser.

“Ar un pwynt ar ôl bod mewn A+E am 14 awr gofynnais i’r derbynnydd a allwn i gael paned o ddŵr poeth roedd hi mor ddig a dywedodd nad ydym yn rhoi allan cwpanau o ddŵr poeth bydd rhywun allan gyda throli te rhwng 8 a 9 yh. Yn anffodus roedd y staff mor brysur ni ddigwyddodd hyn yr holl dra roedd y derbynnydd yn eistedd yno yn sgwrsio. 3 awr yn ddiweddarach gofynnais i’r derbynnydd a allwn roi fy ffôn iddyn nhw a mynd i’r ffreutur a chael rhywfaint o fwyd poeth gan fy mod yn llwglyd i gael gwybod yn sydyn na allwn i fel y gellid fy ngalw a dwi’n deall.”

Damweiniau ac Achosion Brys Ysbyty Prifysgol Grange

“12 awr ar ôl cael ei anfon gan y meddyg teulu cafodd fy ngŵr ei dderbyn o’r diwedd.. Yn ystod yr holl amser hwn, ni chafodd fy ngŵr gynnig unrhyw beth mwy nag un paracetamol. Bob tro y gelwid ef i fyny, collodd ei sedd a’i law i sefyll yn yr ystafell aros, nes y daeth cadair arall ar gael. Doedd y peiriant coffi ddim yn gweithio, a dim ond sothach siwgr oedd y peiriant byrbrydau yn cynnig.”

Damweiniau ac Achosion Brys Ysbyty Gwynedd

Roedd cael pethau fel ystafelloedd ymolchi glân a diodydd wrth aros yn gwneud y profiad ychydig yn well.

“Mae’n braf yma, yn lân, yn daclus. Mae’n ymlaciol!”

Uned Mân Anafiadau Canolfan Gofal Integredig Aberteifi

Derbyn gofal a thriniaeth

Ansawdd gofal

Dywedodd llawer o bobl "diolch" wrth y meddygon a'r nyrsys am weithio mor galed, hyd yn oed pan oedd pethau'n anodd iawn. Roedd y staff yn aml yn gwneud mwy na'r disgwyl i sicrhau bod cleifion yn teimlo'n gyfforddus ac yn cael eu parchu, gan fynd "uwchlaw a thu hwnt".

“

“Roedd pob un o'r staff, o'r glanhawyr i'r ymgynghorwyr yn anhygoel. Gallwn weld pa mor brysur oedd pawb felly dwi ddim yn meddwl fy mod i'n mynnu ond os oeddwn eisiau neu angen cymorth neu ofal, roedden nhw ar gael. Roedden nhw hefyd yn poeni am fy lles a chan fy mod yn cael trafferth bwyta felly roedd staff y nos yn gwybod hyn a phob nos byddwn yn cael fy llaeth a'm bisgedi!!”

Damweiniau ac Achosion Brys Ysbyty Prifysgol Grange

”

“Mae'r system wedi torri ond mae'r staff yn wych.”

Damweiniau ac Achosion Brys Ysbyty Tywysog

Disgrifiwyd staff y GIG yn aml fel rhai caredig, amyneddgar a gofalggar, hyd yn oed pan oeddent yn wirioneddol brysur.

“Cadarnhaol, dymunol, gofalggar, addfwyn a chymwynasgar”

Uned Mân Anafiadau Ysbyty Aneurin Bevan

“Pob aelod o staff yn hynod garedig, yn brysur iawn ond er gwaethaf hyn roedd yr holl staff yn sylwgar...”

Uned Feddygol Acíwt Ysbyty Gwynedd

Roedd pethau bach, fel gwranddo yn ofalus, rhoi sicrwydd, ac esbonio'r hyn oedd yn digwydd, yn gwneud i bobl deimlo'n well.

“Cadarnhaol iawn am staff, yn ddefnyddiol iawn ac yn garedig. Rwyf wedi teimlo fy mod yn derbyn gofal. Cyfathrebu da ac yn glir am y broses.”

Damweiniau ac Achosion Brys Ysbyty Brenhinol Morgannwg

Clywsom gan rai pobl fod plant, pobl niwroddargyfeiriol, neu'r rhai ag anghenion penodol yn cael eu cefnogi'n dda, gyda staff yn dangos amynedd, dealltwriaeth, yn newid pethau lle bo angen i'w helpu i deimlo'n fwy cyfforddus neu i wneud pethau'n haws iddynt.

“Ardderchog! Mae fy merch yn awtistig, ac roedd pawb yn amyneddgar ac yn ddeallus iawn.”

Damweiniau ac Achosion Brys Ysbyty Prifysgol Grange

“Eglurais fod fy merch (yr oeddwn wedi ei chymryd i gael ei gweld gan staff meddygol) yn dioddef o bryder a chawsom ein gweld gan y nyrs brisio bron yn syth. Nid oedd yn rhaid aros yn rhy hir wedyn i gael ei gweld. Roedd y profiad cyffredinol yn ardderchog - gwelwyd yn gyflym ac yn teimlo bod staff yn deall anghenion fy merch.”

Uned Mân Anafiadau Ysbyty Llandudno

Ni chafodd eraill y cymorth yr oedd ei angen arnynt.

“Ofnadwy. Rwy’n awtistig ac yn arbennig o sensitif i sŵn. Roedd yr ystafell aros yn orlawn. Roeddwn i wedi bod ar ddialysis am bedair awr ac wedi blino’n barod. Arhosais tua 45 munud i gael fy asesu ac yna 3 awr arall am brawf gwaed. Ar ôl hynny dywedwyd wrthyf y gallai fod yn aros am 6 - 9 awr arall. Gadewais - pe bai unrhyw beth difrifol yn digwydd byddwn yn mynd yn ôl. Nid oes unrhyw ddarpariaeth ar gyfer pobl niwroddargyfeiriol mewn unrhyw ysbyty yr wyf wedi cael triniaeth. Mae angen ystafell dawel.”

Damweiniau ac Achosion Brys Ysbyty Athrofaol y Grange

“Nid yw’r aros a dim gwybod wedi bod yn ddelfrydol, ond yr hyn sydd wedi effeithio fwyaf arnaf yw, daeth claf i mewn y bore yma sy’n gwbl fyddar. Roeddwn i’n arfer ei gefnogi yn fy swydd. Yn anffodus, nid oedd unrhyw offer i’r staff ei ddefnyddio ar gyfer cyfathrebu ag ef ac nid oedd yn edrych fel eu bod yn poeni chwaith. Roedd yn rhaid i mi ei gefnogi gyda BSL, dim ond er mwyn iddo gael rhywfaint o help. Mae angen edrych ar hyn ar fyrder.”

Uned Asesu Ysbyty Athrofaol Cymru

Cyfathrebu

Pan esboniodd staff y GIG bethau'n glir, fel beth oedd yn mynd i ddigwydd neu beth oedd y cynllun, roedd pobl yn teimlo'n llai nerfus.

“Gwych, yn galonogol ac yn garedig â fy mab a oedd yn eithaf dan straen. Fe wnaethon nhw belydr-x cyflym a ddiystyrododd doriad, rhoddant strapio ar ei ffêr a rhoi cyngor clir ar beth ddylai ac na ddylai wneud.”

Uned Mân Anafiadau Canolfan Gofal Integredig Aberteifi

“

Roedd pobl yn hoffi cael eu cynnwys mewn penderfyniadau a gwybod beth fyddai'n digwydd nesaf.

Roedd rhai adborth yn canmol gwaith tîm ymhlith staff, gyda symud o un lle neu gam i'r nesaf yn esmwyth, heb unrhyw broblemau na dryswch e.e. rhwng brysbennu, triniaeth, a gofal dilynol.

“Roeddent yn barod iawn i helpu, er y gallwn weld eu bod yn cael eu rhuthro am amser, yn cymryd yr amser i sicrhau fy mod yn cael fy nghlywed, bod pethau'n cael eu gwirio'n drylwyr a bod fy mhryder wedi'i leddfu. Roedd yr un olaf a siaradodd â mi am fy nghanlyniadau yn hynod gysurus ac oherwydd fy mod yn achos rhyfedd, holodd ei bos hyd yn oed i wneud yn siŵr ei fod yn drylwyr.”

Damweiniau ac Achosion Brys Ysbyty Athrofaol Cymru

”

Fodd bynnag, cododd rhai materion yn ymwneud â chyfathrebu lle'r oedd ganddynt gyflwr yn barod neu pan oeddent yn derbyn gofal arbenigol yn rhywle arall. Roeddent yn teimlo nad oedd neb yn gwrando arnynt neu nad oedd cyfathrebu ag adrannau neu arbenigwyr eraill a oedd wedi eu trin yn flaenorol yn digwydd.

“Roeddwn i'n meddwl eu bod yn drylwyr iawn, gweld llawer o dimau. Roedden nhw fel petawn nhw'n cyfathrebu'n dda â'i gilydd, ac roeddwn i'n cael fy nghadw yn y llun, bob amser yn glir beth oedd yn digwydd nesaf. Roedd yn rhaid i mi ddweud yr un stori wrth lawer o bobl”

Damweiniau ac Achosion Brys Ysbyty Cyffredinol Bronglais

Diffyg staff ac adnoddau

Roedd llawer o bobl yn teimlo nad oes digon o feddygon, nyrsys, na gwelyau, bod gormod o bobl angen help i gyd ar unwaith. Roedd pobl yn deall nad bai'r staff oedd hynny, ond roedd yn dal i wneud pethau'n anoddach i bawb.

“Mae'n teimlo'n eithaf trawmatig fel cael eich trin mewn [...] parth rhyfel lle mae meddygon yn gorfod gwneud hynny gydag offer a chymorth cyfyngedig sydd ar gael.. Mae Drs a nyrsys yn cael eu rhuthro oddi ar eu traed. Ddim yn deg ar gleifion na staff”

Uned Asesu Ysbyty Athrofaol Cymru

Weithiau, roedd meddygon a nyrsys mor brysur fel na allent dreulio llawer o amser gyda chleifion, neu roedd pethau'n cael eu hanghofio. Roedd ychydig o bobl yn teimlo nad oedd eu problemau yn cael eu cymryd o ddifrif, yn enwedig pan oeddent mewn poen.

Dywedodd llawer o bobl nad oedd eu poen yn cael ei ofalu yn ddigon cyflym.

Pan mewn poen difrifol, roedd yn cael trafferth cael rhyddhad poen.”

Damweiniau ac Achosion Brys Glan Clwyd Hospital A&E

“Nifer o weithiau roedd yn rhaid i mi atgoffa nyrsys eu bod wedi anghofio rhywbeth. Unwaith y byddan nhw (nyrsys) yn cael eu galw i wneud rhywbeth, maen nhw mor brysur maen nhw'n anghofio.”

Damweiniau ac Achosion Brys Ysbyty Cyffredinol Glangwili

“Ddim yn dderbyniol mewn gwirionedd, ffaidd ni roddwyd unrhyw leddhad poen nac unrhyw beth ar gyfer y sbasmau dychrynlyd roeddwn i’n eu cael dywedais wrthyn nhw bod y symptomau roeddwn i’n eu profi’r un fath â’r tro diwethaf i mi gael llawdriniaeth asgwrn cefn a chael haematoma dal ddim yn gwneud unrhyw beth i mi dderbyn rhowch ddŵr i mi. Cefais fy anfon adref gyda diazepam am nad oedd y sbasmau hyd yn oed yn cael meddyg asgwrn cefn i ddod i’m gweld felly es i adref yn yr un cyflwr ag y cefais yno felly pwy a wŷr beth oedd 12 awr eistedd ar gadair bren wedi ei wneud i mi.”

Adran Achosion Brys Ysbyty Treforys

Preifatrwydd ac urddas

Weithiau, roedd sut roedd pobl yn cael eu trin yn dibynnu ar bwy oedd yn eu helpu neu pa amser yr oeddent yno.

“Does dim cysondeb ac mae’n ymddangos eu bod yn ddibynnol ar werthoedd yr unigolyn ei hun ac nid yw’n ymddangos bod ganddyn nhw unrhyw werthoedd a roddwyd ynddynt gan y GIG.”

Gorllewin Cymru

Nid oedd digon o welyau ysbyty, felly roedd yn rhaid i bobl aros amser hir mewn manau anghyfforddus, a bu’n rhaid trin rhai mewn coridorau, a oedd yn gwneud iddynt deimlo cywilydd neu fel nad oedd ganddynt breifatrwydd.

“Roedd y meddygon a’r nyrsys yn garedig, yn wybodus ac yn gwrtais ond nid oedd digon o le nac amgylchedd priodol i gael eu gweld ynddo ac roedden nhw o dan lawer o bwysau. Roedd bod mewn coridor gyda chwydu a dolur rhydd yn brofiad dychrynlyd.”

The Grange University Hospital A&E

“Mae storio cleifion yn y coridor wedi dod mor arferol fel nad yw urddas y cleifion yn cael ei ystyried hyd yn oed. Mae’r system yn aneffeithlon o aneffeithlon ac mae angen dirfawr am adolygiad.”

Damweiniau ac Achosion Brys Ysbyty Glan Clwyd

Gadael yr ysbyty

Teimlai rhai eu bod yn cael eu hanfon adref yn rhy fuan heb ddigon o wybodaeth na chymorth i wella'n iawn.

“Cyrhaeddais adref yn y pen draw am 2 yn yr un boen a heb unrhyw atebion ymwelais â fy meddyg teulu y bore canlynol roeddent am fy anfon yn ôl [...] ond gwrthodais fynd. 12 mis yn ddiweddarach nid wyf wedi cael apwyntiad dilynol yn y clinig.”

Uned Feddygol Acíwt Ysbyty Athrofaol y Grange

Yn enwedig i'r rhai oedd yn cael eu hanfon adref yn hwyr yn y nos neu'n gynnar iawn yn y bore, roedd dod o hyd i gludiant adref yn broblem i rai pobl.

“Daeth 1:30yb a ddaeth Dr i fy ngweld, esboniodd ei fod yn haint arennau posibl a rhyddhaodd fi â gwrthfotigau. Roedd hyn am 1:40yb a doedd gen i ddim ffordd o gyrraedd adref gan fy mod yn byw dros 45 munud i ffwrdd. Gorfod aros wrth fwrdd a chadeiriau mynedfa ysbyty Treforys tan y bore.”

Uned Feddygol Acíwt Ysbyty Treforys

Teimlai eraill y gallent fod wedi mynd adref yn gynt pe bai prosesau mwy effeithlon yn eu lle ar gyfer gwirio canlyniadau profion.

“Angen tîm rhyddhau gan y gallai cymaint fod wedi mynd adref pe na baent yn aros am ymgynghorydd i wirio'r canlyniadau.”

Damweiniau ac Achosion Brys Ysbyty Cyffredinol Glangwili

Amlygodd rhai pobl y clywsom ganddynt broblemau cyfathrebu rhwng gofal brys a'u meddyg teulu, gyda'r manylion heb eu trosglwyddo mewn modd amserol.

"Cyrhaeddais adref yn y pen draw am 2yb yn yr un boen a heb unrhyw atebion... Yn y pen draw, llwyddodd fy meddyg teulu i ddarganfod bod niwed i'm hiau o ganlyniad i lawdriniaeth."

Uned Feddygol Acíwt Ysbyty Athrofaol y Grange

"Cymerodd 20 diwrnod i nodiadau fynd drwodd at y meddyg teulu."

Gorllewin Cymru

Beth sydd angen digwydd nesaf?

Gwyddom fod llawer o bethau ar waith sy'n nodi'r hyn a ddylai ddigwydd i wneud profiad pawb o ofal brys y GIG yn un da – Mae Cymru lachach, y Chwe Nod ar gyfer Gofal Brys ac Argyfwng, Dyletswydd Ansawdd, Gofal mewn Adrannau Brys, ac mae Datganiad Ansawdd, a Deddf Llesiant Cenedlaethau'r Dyfodol i gyd yn galw am atebion hirdymor, integredig sy'n canolbwyntio ar bobl.

Mae realiti'r hyn yr ydym wedi'i glywed a'i weld dros y misoedd diwethaf yn ei gwneud yn anodd i bobl weld sut mae unrhyw un o'r ymrwymadau a'r gofynion hyn yn helpu i wneud pethau'n well i'r rhai ohonom sydd angen gofal brys yn awr, ac yn yr wythnosau a'r misoedd i ddod.

Nid yw gofal brys yng Nghymru yn gweithio i lawer gormod o bobl. Mae angen gweithredu ar frys i adfer ac ailadeiladu hyder yng ngallu ein GIG i ofalu amdanom pan fydd ei angen arnom mewn argyfwng.

Mae angen i bobl wybod:

- **Beth sy'n cael ei wneud i'w drwsio?**
- **Pryd fydd pethau'n dechrau gwella?**
- **Pwy sy'n gyfrifol am sicrhau bod hyn yn digwydd?**

Gwyddom fod pethau'n digwydd yn genedlaethol i ganolbwyntio ar wella pethau. Er enghraifft, mae Grŵp Cynghori'r Gweinidog ar berfformiad a chynhyrchiant yn edrych ar yr hyn y gellir ei wneud i wella pethau mewn gofal brys yng Nghymru.

Gwyddom fod rhai byrddau iechyd wedi treialu dulliau gweithredu newydd, megis gwasanaethau galw i mewn ychwanegol ac unedau mân anafiadau i leddfu'r pwysau ar adrannau achosion brys. Mae eraill wedi gweithio i gyflymu brysbennu neu wella opsiynau trafnidiaeth.

Ond y mater go iawn yw ei bod yn ymddangos i ni fod yr ymdrechion hyn yn dameidiog, nad ydynt i'w gweld yn rhan o un rhaglen gydgysylltiedig ag arweinyddiaeth glir. Yn y bôn, nid ydynt yn gwneud gwahaniaeth yn ddigon cyflym.

Mae Llais yn galw ar Lywodraeth Cymru a GIG Cymru i:

Weithredu ar yr hyn y gellir ei newid yn awr, wrth osod y sylfeini ar gyfer trawsnewid hirdymor.

Canolbwyntio ar weithredu cydgysylltiedig ac atebolrwydd. Mae pobl eisiau:

- Gwelliannau gweladwy – sy'n dangos bod newidiadau'n cael eu gwneud, nid dim ond eu trafod.
- Llinellau amser clir – fel bod pobl yn gwybod pryd y bydd pethau'n gwella a pha gamau sy'n cael eu cymryd nawr.
- Gweithredu cydgysylltiedig – sicrhau bod pob rhan o'r system yn cydweithio ac yn cyflawni canlyniadau.

Darparu arweinyddiaeth ac atebolrwydd clir

- Defnyddio partneriaethau sy'n bodoli eisoes, a mecanweithiau goruchwyllo ac uwchgyfeirio i ysgogi gwelliannau gwirioneddol.
- Gwneud cyfrifoldebau'n glir i bawb – pwy sy'n sicrhau bod gofal brys yn gwella, a beth sy'n digwydd pan na chaiff safonau eu cyrraedd.

Lleihau amseroedd aros a gorlenwi

- Gwella cydgysylltu ar draws iechyd a gofal cymdeithasol i atal tagfeydd yn y system.
- Sicrhau fod manau gofal brys yn hygyrch i bawb, yn canolbwyntio ar ddiwallu anghenion unigol pobl.

Blaenoriaethu urddas a chysur

- Sicrhau fod pawb yn cael gofal a thriniaeth mewn manau priodol ac urddasol.
- Darparu a chynnal amgylcheddau glân, diogel a chyfforddus sy'n parchu urddas pobl.
- Gwneud y pethau bach sy'n gwneud gwahaniaeth mawr i brofiad pobl, fel bwyd a diodydd a chadeiriau cyfforddus.

Gwreiddio lleisiau pobl mewn newid

- Defnyddio adborth amser real i ysgogi gweithredu a gwelliant parhaus.
- Cyflwyno mesurau perfformiad newydd sy'n canolbwyntio ar y pethau sydd bwysicaf i bobl sydd angen gofal brys.
- Sicrhau bod data gofal brys ar brofiadau a chanlyniadau pobl ar gael i'r cyhoedd fel ei bod yn hawdd gweld yr hyn y mae pobl yn ei ddweud a pha gamau a gymerir mewn ymateb.

Rhannu'r hyn sy'n gweithio

- Rhannu a gweithredu'r hyn sy'n gweithio'n dda i bobl ledled Cymru, nid mewn byrddau iechyd unigol yn unig.
- Symud ymlaen gyda dull "cyfiawnhau neu fabwysiadu", fel bod newidiadau sy'n gwneud i bethau'n well ddigwydd yn gyflymach ledled Cymru.

Credwn fod gan bawb sy'n byw ac yn gweithio yng Nghymru ran i'w chwarae i helpu i wella ein GIG. Yn Llais, byddwn yn gwneud popeth o fewn ein gallu i ysgogi'r gwelliant sydd ei angen fel bod pobl yn cael y gofal a'r driniaeth sydd eu hangen arnynt lle a phryd y mae arnynt ei angen, ac yn y ffordd y maent ei angen.

Atodiad: Ymweliadau a wnaed

Ysbytai yr ymwelwyd â hwy

Rhanbarth Caerdydd a Bro Morgannwg

Uned Asesu Ysbyty Athrofaol Cymru

Adran Damweiniau ac Achosion Brys Ysbyty Athrofaol Cymru

Uned Mân Anafiadau Ysbyty'r Barri

Rhanbarth Cwm Taf Morgannwg

Adran Damweiniau ac Achosion Brys Ysbyty'r Tywysog Siarl

Adran Damweiniau ac Achosion Brys Ysbyty Brenhinol Morgannwg

Uned Mân Anafiadau Ysbyty Cwm Cynon

Adran Damweiniau ac Achosion Brys Ysbyty'r Tywysog Siarl

Uned Mân Anafiadau Ysbyty Cwm Rhondda

Adran Damweiniau ac Achosion Brys Ysbyty Tywysoges Cymru

Rhanbarth Gwent

Uned Feddygol Aciwt Ysbyty Athrofaol y Grange

Adran Damweiniau ac Achosion Brys Ysbyty Athrofaol y Grange

Uned Mân Anafiadau Ysbyty Ystrad Fawr

Uned Mân Anafiadau Ysbyty Nevill Hall

Uned Mân Anafiadau Ysbyty Brenhinol Gwent

Uned Mân Anafiadau Ysbyty Aneurin Bevan

Rhanbarth Gogledd Cymru

Uned Feddygol Aciwt Ysbyty Gwynedd

Uned Feddygol Aciwt Ysbyty Glan Clwyd

Uned Feddygol Aciwt Ysbyty Wreccsam Maelor

Adran Damweiniau ac Achosion Brys Ysbyty Gwynedd

Adran Damweiniau ac Achosion Brys Ysbyty Glan Clwyd

Adran Damweiniau ac Achosion Brys Ysbyty Wreccsam Maelor

Uned Mân Anafiadau Ysbyty Penrhos Stanley

Uned Mân Anafiadau Ysbyty Bryn Beryl

Uned Mân Anafiadau Ysbyty Alltwen

Uned Mân Anafiadau Ysbyty Tywyn

Uned Mân Anafiadau Ysbyty Llandudno

Uned Mân Anafiadau Ysbyty Ysbyty Dinbych

Uned Mân Anafiadau Ysbyty Treffynnon

Uned Mân Anafiadau Ysbyty Cymunedol yr Wyddgrug

Rhanbarth Castell–nedd Port Talbot ac Abertawe

Adran Achosion Brys Ysbyty Treforys

Uned Feddygol Acíwt Ysbyty Treforys

Uned Mân Anafiadau Ysbyty Castell Nedd Port Talbot

Rhanbarth Powys

Uned Mân Anafiadau Ysbyty Coffa Victoria

Uned Mân Anafiadau Ysbyty Cymunedol Ystradgynlais

Uned Mân Anafiadau Ysbyty Coffa Rhyfel Sir Frycheiniog (Aberhonddu)

Uned Mân Anafiadau Ysbyty Coffa Rhyfel Llandrindod

Gorllewin Cymru

Ysbyty Cyffredinol Glangwili

Ysbyty Cyffredinol Llwynhelyg

Ysbyty Cyffredinol Bronglais

Ysbyty Cyffredinol y Tywysog Philip

Canolfan Gofal Integredig Aberteifi

Ysbyty Llanymddyfri

Diolch

Diolchwn i bawb a roddodd o'u hamser i rannu eu dirnadaeth, eu barn a'u profiadau gyda ni am ofal brys.

Adborth

Byddem wrth ein bodd yn clywed eich barn am y cyhoeddiad hwn, ac unrhyw awgrymiadau ynghylch sut y gallem fod wedi'i wella, fel y gallwn ei ddefnyddio i wneud ein gwaith yn y dyfodol yn well.

Llais

3ydd Llawr

33 – 35 Heol y Gadeirlan

Caerdydd

CF11 9HB

02920 235 558

ymholiadau@llaiscymru.org

www.llaiscymru.org